

גמ' סנהדרין (יד.) - שם ארץ ישראל

רב דניאל שטיין

א. רמב"ם (פ"ד סנהדרין ה"ו) - אין סומכין זקנים בחוצה לארץ וכו' וכל ארץ ישראל שהחזיקו בה עולי מצרים ראויה לסמיכה.

ב. רמב"ם (פ"א תרומות ה"ה) - כל שהחזיקו עולי מצרים ונתקדש קדושה ראשונה כיון שגלו בטלו קדושתו, שקדושה ראשונה לפי שהיתה מפני הכיבוש בלבד קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא, כיון שעלו בני הגולה והחזיקו במקצת הארץ קדושה שנייה העומדת לעולם לשעתה ולעתיד לבוא, והניחו אותם המקומות שהחזיקו בהם עולי מצרים ולא החזיקו בהם עולי בבל כשהיו.

ג. רמב"ם (פ"י רוצח ה"א) - אין דין עגלה ערופה נוהג אלא בארץ ישראל וכן בעבר הירדן.

ד. רמב"ם (פ"ד שמיטה הכ"ח) - עבר הירדן שביעית נוהגת בה מדבריהם, וספיחי סוריא ועבר הירדן מותרין באכילה, לא יהיו ארצות אלו חמורין מארץ ישראל שהחזיקו בה עולי מצרים.

ה. משנה גיטין (ב.) - המביא גט ממדינת הים צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם וכו', ר' יהודה אומר מרקם למזרח, ורקם כמזרח, מאשקלון לדרום, ואשקלון כדרום, מעכו לצפון, ועכו כצפון וכו', המביא גט בארץ ישראל, אינו צריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם.

ו. תוס' גיטין (ב.) ד"ה אשקלון - הקשה ר"ת דאשקלון מארץ ישראל היא דכתיב ביהושע (יג) זאת הארץ הנשאת וגו' האשדודי והאשקלוני וכתיב הפילה לישראל לנחלה כאשר צויתך ואחר כך לכדוה דכתיב בשופטים וילכוד יהודה את עזה ואת אשקלון ואת גבולה ואר"ת דעולי בבל לא כבשוה וכו' הרבה כרכים כבשום עולי מצרים ולא כבשום עולי בבל ולכך אין תלמידי חכמים מצויין שם ואין בתי דינין קבועין שם וכו' ועכו אף על גב דכבשוהו עולי בבל כדאמר בסוף כתובות (דף קיב.) רבי אבא הוה מנשק כיפי דעכו וכו' אמר ר"ת דלא קשה מידי דעכו היתה הציה בארץ והציה בחו"ל.

ז. חי' הריטב"א לגיטין (שם) - אבל עכו ודאי מכבוש שני היתה וכדאמרין בשלהי כתובות (קי"ב א') ר' אבא מנשק כיפי דעכו אלמא בקדושתה היתה, ואם לא כבשוה לא היתה קדושה דהא קיימא לן דקדושה ראשונה שקדש יהושע קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא, ויש לפרש דמשום הא לא איריא, דאפשר דלא כבשוה ואף על פי שבטלה קדושתה חיבת הארץ לא בטלה, דאי לא תימא הכי למ"ד (יבמות פ"ב ב' עיין שם) דקדושה ראשונה ושניה ושלישית יש להן דקדושה שניה קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא, עכשיו שהארץ חרבה מי איכא למ"ד [דכיון] דאינה קדושה דחיבתה נמי בטלה האי ודאי אינו נראה.

ח. גמ' סוטה (יד.) - דרש רבי שמלאי מפני מה נתאווה משה רבינו ליכנס לא"י, וכי לאכול מפריה הוא צריך, או לשבוע מטובה הוא צריך, אלא כך אמר משה הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי, אמר לו הקדוש ברוך הוא כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר, מעלה אני עליך כאילו עשיתם.

ט. רמב"ן עה"ת (במדבר ל"ג, נ"ג) - "והורשתם את הארץ וישבתם בה כי לכם נתתי את הארץ לרשת אתה" - על דעתי זו מצות עשה היא, יצוה אותם שישבו בארץ ויירשו אותה כי הוא נתנה להם, ולא ימאסו בנחלת ה'.

י. תוס' כתובות (קי: ד"ה הוא) - אינו נוהג בזמן הזה דאיכא סכנת דרכים והיה אומר רבינו חיים דעכשיו אינו מצוה לדור בא"י כי יש כמה מצות התלויות בארץ וכמה עונשין דאין אנו יכולין לזוהר בהם ולעמוד עליהם.

יא. רמב"ם בפהמש"ג (פרק ד' בכורות) - וכבר ביארנו בתחלת סנהדרין שאין נקרא בית דין בסתם אלא סמוך בארץ ישראל, בין שהיה סמוך מפי סמוך או בהסכמת בני ארץ ישראל למנותו ראש ישיבה, לפי שבני ארץ ישראל הם אשר נקראין קהל, וה' קראם כל הקהל ואפילו היו עשרה אחדים.

יב. תוס' יבמות (קא.) - הכא גבי חליצה אתי שפיר דאין ב"ד שקול מוסיפין עליהם עוד אחד דהא איכא כמה פלוגתי במתני' אבל לענין סמיכת פר דבעינן נמי שלשה קשה וי"ל דהתם נמי איכא פלוגתא אי בעינן בכל כחו (חגיגה טז:) ועי"ל דבכל דוכתינן דבעינן ראוי לב"ד אין ב"ד שקול.